

מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: חורף תשע"ג, 2013
 מספר השאלון: 210,011107

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון	—	הבנה והבעה	—	50 נקודות
פרק שני	—	אוצר המילים והמשמעים;
שם המספר	{	26 נקודות
פרק שלישי	—	תחביר
ומערכת הצורות	{	24 נקודות
				100 נקודות
- סה"כ —

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) יש לענות על כל השאלות **בגוף השאלון**, לפי ההוראות.
- (2) לכתבת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (22-23) של השאלון.
- (3) הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

- 2 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

קרא את מאמר א והקטעים הנלווים לו ואת מאמר ב, וענה על השאלות שאחריהם.

מאמר א

תעודה ומסר – מבט היסטורי

(מעובד על פי לוי אריה [תשנ"ח]. עיונים בחינוך: כתב העת הישראלי למחקר בחינוך, כרך 3, חוברת 1, עמ' 71-82)

תעודות בית ספר שימשו מאות שנים אמצעי לקיום דיאלוג בין מורים לתלמידיהם. כמו כן הן יצרו דיאלוג גם בין בית הספר לגורמים בקהילה שהיה להם עניין בבית הספר וכן בין בית הספר ובין אוכלוסיית הסביבה כולה.

כך למשל עם חידוש ההתיישבות היהודית בארץ-ישראל במאה התשע-עשרה הוקמו ביישובים שונים בתי ספר עבריים. בתי ספר אלה הנפיקו לתלמידיהם תעודות אשר העידו על רמת הישגיהם בלימודים. לכאורה נועדו התעודות ליצור דיאלוג עם התלמידים ועם הוריהם ולספק להם מידע אישי בנוגע לרמת הישגים של התלמיד בלימודים, אך למעשה התעודות שהונפקו בעברית הביאו בשורה לציבור שהיה מעוניין בקיומו של בית ספר עברי.

קטע	תעודה
10	התלמידה שרה בת האדון שמעון [...] מהמושבה ראש פינה אשר בארץ-ישראל בקרה את ביה"ס שבמושבה זו משנת תר"ס עד סוף שנת תרס"ה, ובמשך כל הזמן הצטיינה בהנהגתה הרצויה ובהבהתה ללמודים. מצב ידיעותיה בלמודים הוא: <u>חשבון</u> – ארבע מלאכות החשבון במספרים שלמים, שברים ושברי מעשר, שאלות בערך המשלש, רבית. <u>הנדסה</u> – הקוים והצורות. <u>כתיבת הארץ</u> – כתיבת הארץ החשבונית וכן גם הטבעית בכל חלקי התבל, כתיבת הארץ המדינית של ארופה, אסיה ואפריקה. <u>תולדות הטבע</u> – משג מתורת החיים והצמחים. <u>תנ"ך</u> – נביאים ראשונים, פרקים אחדים בישעיה וירמיה. <u>משנה</u> – מסכת פאה, בבא מציעא. <u>דברי ימי ישראל</u> – מבריאת העולם עד גלות היהודים מספרד. <u>דברי ימי העמים</u> – מצרים, אשור, בבל, צור, מדי, פרס ויון. <u>צרפתית</u> – מעט קריאה וכתובה. לראיה באתי על החתום פה, מושבה ראש-פינה כ' אלול התרס"ה י' ענתבי
15	התעודה העידה ששאיפה זו התממשה, ובבית הספר השפה העברית משמשת להוראת מקצועות לימוד כגון חשבון והנדסה, וגם דברי ימי ישראל, תנ"ך ומשנה (ראה קטע 1).
20	התעודה בעברית נועדה לבשר בשורה ליישוב היהודי בארץ-ישראל, ולמעשה גם לאלו שישבו בארצות אחרות והתעניינו בנעשה בארץ-ישראל. התעודה העברית באה לחזק את תודעת הזהות של מי שהתעניין במוסד החינוכי שהנפיק את התעודה, או של מי שהיה לו קשר כלשהו עם מוסד זה. בדיעבד נעשתה תעודה זו מסמך בעל חשיבות
25	היסטורית שממנו אנו למדים על הקמת בית ספר עברי בארץ-ישראל בסוף המאה התשע-עשרה, על המקצועות שנלמדו בו ועוד.

קטע 1: תעודה מראש פינה לתלמידה שלמדה בשנים 1900-1905

התשע-עשרה, על המקצועות שנלמדו בו ועוד.

- 3 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 210,011107

קטע 2: תעודה מבית הספר "שער הנגב"

גם לאחר הקמת המדינה ולאחר שהוקמה בארץ מערכת חינוך ממלכתית, המשיכו ועדיין ממשיכות התעודות לשדר למעין בהן מסר אישי, מסר תרבותי-ערכי ומסר חינוכי. למשל יש תעודות שעל שעריהן כתובים מסרים המייצגים את ה"אני מאמין" של בית הספר, המבטא את האופי הערכי והחינוכי של המוסד. מסר מילולי זה בשער התעודה נועד לפתוח דיאלוג עם הקורא (ראה קטע 2). יש תעודות שבהן פורט מידע על הישגיו של כל תלמיד בתחומי משנה של מקצוע מסוים, כמו בתעודה המוצגת בקטע 3. בתעודה זו הציונים במקצוע "לשון עברית" מחולקים לשלושה תחומים: הבנת הנקרא, הבעה, דקדוק.

בכל אחד מן התחומים יש תחומי משנה, המפרטים את מה שנלמד בתחום. לדוגמה, בהבנת הנקרא – אחד מתחומי הלשון העברית – מפורטים ההיגדים האלה: קריאה רהוטה ומוטעמת, פירושי מילים, איתור פרטים/עובדות ועוד. נראה כי התעודות זימנו אפשרות להבליט את אופיו של בית הספר ואת הישגיו הייחודיים של הפרט.

מחצית ב'			מחצית א'			לשון עברית
היטב	מניחה את הדעת בצורה מניחה את הדעת	מתקשה	היטב	מניחה את הדעת בצורה מניחה את הדעת	מתקשה	
			X			הבנת הנקרא: - קריאה רהוטה ומוטעמת - פירושי מילים - איתור פרטים/עובדות - הבנת הוראות כתובות - זיהוי רעיון מרכזי - הסקת מסקנות - ארגון קטע לפי רצף הגיוני - התייחסות אישית לכתוב (ביקורת והערכה)
			X			הבעה: - כתב יד ברור וקריא - כותב ללא שגיאות כתיב - מתבטא באוצר מילים עשיר - מנסח בצורה ברורה ועניינית - משתמש בסימני פיסוק
			X			דקדוק:

קטע 3: מתוך חוברת דפי הערכה, רשות החינוך המקומית ראשון לציון

/המשך בעמוד 4/

- 4 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

מאמר ב

תעודות בית הספר כיום

(מעובד על פי קסטן-שפירא שרון [11 בפברואר 2012]. Onlife. אוהור מ' www.onlife.co.il)

חודש שבט הוא חודש מרגש במיוחד: ט"ו בשבט מתקרב וכן יום המשפחה. אולם האמת היא שרוב הילדים זוכרים את התקופה הזו לא בגלל השתיל ששתלו עם המורה או הפנקס עם הלבבות לכבוד יום המשפחה. רוב הילדים מקבלים אז גיליון נייר לבן מודפס בדיו שחורה ועליו מתועדים הישגיהם בלימודים מאז תחילת שנת הלימודים – התעודה.

5 אין זה משנה בן כמה הילד – לתעודה מתייחסים ביראה רבה. יש תעודות שבהן הציונים, המשקפים את הישגי התלמיד, מדורגים במספרים. מתן ציון במספרים מקל על המורים להעריך את רמת התלמיד, ומאפשר להם לבטא את הצלחותיו וכישלונותיו. יש תעודות שבהן ההערכות נכתבות במילים ומציגות את התלמיד על שלל תפקודיו: הלימודיים, החברתיים והרגשיים. בתעודות כאלה לעתים אף התלמיד שותף לכתבת ההערכות.

10 בשני סוגי התעודות – תעודה במספרים או תעודה במילים – הצורה אינה חשובה. גם אין זה משנה אם התעודה מעולה או כזו שמעידה על קשיים ועל התמודדויות. מה שחשוב הוא איך מגיבים בבית על התעודה שהילד קיבל. חשוב לנצל הזדמנות זו לשוחח עם הילד ולשמוע ממנו על תחושותיו, כי בסופו של דבר הקשר בין ההורים לילדים חשוב מכול.

- 5 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 210.011107

פרק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-5.

1. על פי תחילת **מאמר א**, תעודות בית הספר בראשית ההתיישבות היהודית כוונו לא רק לתלמידים ולהוריהם, אלא גם לנמענים נוספים.

א. — מי היו הנמענים הנוספים? (4 נקודות)

— מדוע כוונו תעודות בית הספר אליהם? (4 נקודות)

ב. מה דעתך על הפניית התעודות בראשית ההתיישבות בארץ גם לנמענים נוספים פרט להורים ולתלמידים? בסס את דבריך על **מאמר א**. (6 נקודות)

- 6 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

2. א. בקטע 2 הנלווה למאמר א יש משפט במירכאות.

— אילו מילים במאמר א משפט זה מדגים? (2 נקודות)

— מה אפשר ללמוד מן המשפט במירכאות בקטע 2 על התפיסה החינוכית של בית הספר?
(2 נקודות)

ב. "יש תעודות שבהן פורט מידע על הישגיו של כל תלמיד בתחומי משנה של מקצוע מסוים

כמו בתעודה המוצגת בקטע 3". (מאמר א, שורות 38-40).

מה אפשר ללמוד מתעודות מסוג זה על היחס למקצועות הלימוד? (2 נקודות)

3. א. במה דומה המידע בקטע 1 על המקצוע "חשבון" למידע בקטע 3 על המקצוע

"לשון עברית"? (2 נקודות)

— במה שונה המידע הניתן בקטע 1 על "מצב ידיעותיה בלימודים" של התלמידה במקצוע

"חשבון" מן המידע הניתן בקטע 3 על מצב ידיעותיו של התלמיד במקצוע "לשון עברית"?

(2 נקודות)

- 7 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

ב. ציין שני פרטי מידע שהורי התלמידה יכולים ללמוד על בתם, על פי הפתית של התעודה בקטע 1. (2 נקודות)

4. א. במאמר ב מוזכרות שתי שיטות הערכה שונות של הישגי התלמידים. ציין את שתי השיטות ואת המאפיינים של כל אחת מהן. (4 נקודות)

ב. אילו היית חבר במועצת התלמידים בבית הספר שלך, איזו שיטה היית ממליץ להנהלת בית הספר לנקוט כדי להעריך את הישגי התלמידים? נמק את תשובתך. (4 נקודות)

ג. שני המאמרים א ו-ב מוסרים מידע על סוגים שונים של תעודות. במאמר ב יש לכותבת מטרה נוספת. מהי? (2 נקודות)

- 8 - ה**בנה**, ה**בעה** ול**שון** א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

5. מטלת סיכום (14 נקודות)

כתוב סיכום (בהיקף של כ-12 שורות) על פי שני המאמרים (בלי הקטעים הנלווים 1-3) על המטרות של תעודות בית הספר. תוכל להשתמש בעמוד 9 כטיוטה לסיכומך.

- 10 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

פרק שני – אוצר המילים והמשמעים; שם המספר
(26 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 6-10.

אוצר המילים והמשמעים (21 נקודות)

6. לפניך הערך **תְּעוּדָה** ממילון **רבי־מילים**, המילון השלם לעברית החדשה, יעקב שויקה, תשנ"ז. מערך זה הושמטה ההגדרה הראשונה.

תעודה תְּעוּדָה שם נ

1. _____

2. אישור רשמי המעיד על השתתפות במשהו, על הצלחה במשהו, על סיום קורס או חוג וכד'; אישור רשמי המעיד על הכשרה מקצועית בתחום מסוים. *המשתתפים בצעדה יקבלו תעודה ומדליה. • מסיימי הקורס להנהלת חשבונות קיבלו תעודה מקצועית של מנהלי חשבונות.*
 3. מסמך, דבר כתוב המספק הוכחה או מידע או המשמש לתיעוד; אישור רשמי המשמש אסמכתא למשהו. *במחקרו נעזר ההיסטוריון כתעודות השמורות בארכיון בית הספרים הלאומי. • השוטר ביקש מן הנהג להציג בפניו תעודות.*
 [תְּעוּדוֹת; ע.נ.ד. (ת.ע.ד.)]

- א. כתוב בשורות הריקות שליד הספרה 1 בערך "תעודה" את ההגדרה החסרה, על פי מאמר ב שקראת. (2 נקודות)
- ב. ציין איזה סוג של הגדרה כתבת. נמק את קביעתך. (2 נקודות)

ג. לפניך צירופים ובהם המילה "תעודה".

תעודת לידה תעודת בגרות תעודת זהות תעודת אחריות

הקף את הצירוף שבו משמעות המילה "תעודה" דומה למשמעות המילה "תעודה"

במאמרים שקראת. (נקודה אחת)

11 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

7. במאמר א מוזכרת המילה "הישג": "בתי ספר אלה הנפיקו לתלמידיהם תעודות אשר העידו על רמת הישגיהם בלימודים". (שורות 5-6)

לפניך הערך הישג ממילון אבן-שושן, 2003. עיין בו, וענה על הסעיפים שאחריו.

הישג, הישג ז' [מן נשג, הישג] [בתלמוד רק בצירוף "הישג יד", ראו להלן] דבר שהישג, דבר שזכה בו אדם לאחר מאמץ: "אף מספרנו... מתוך שהעלה... את הישגו של עצמו" (סדן, הקדמה לסיפורי שנהר כד). הישגיהם של התלמידים בלמודים היו טובים. בית החרשת הגיע להישגים יפים. אכן, זה הישג רב!
- [הישג, הישגים, הישגים]

א. מן הערך הישג במילון אפשר להפיק מידע דקדוקי על מילה זו. ציין שלושה פריטים דקדוקיים שאפשר ללמוד מן הערך. (3 נקודות)

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____

ב. — לאיזה רובד לשון שייכת המילה הישג?
— איזה מידע במילון סייע לך לקבוע זאת?
(4 נקודות)

ג. בראש הערך מוצגת המילה הישג בשתי צורות כתיב. מדוע לדעתך חשוב לתת מידע זה לקורא? (2 נקודות)

- 12 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

8. א. "לראיה באתי על החתום פה". (קטע 1 הנלווה למאמר א)

הביטוי **לראיה** מאפיין מסמכים משפטיים.

מהי משמעות הביטוי?

הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) לזיכרון

(2) להוכחה

(3) למעשה

(4) לסיכום

ב. "**קריאה רהוטה ומוטעמת**". (קטע 3 הנלווה למאמר א)

למה הכוונה בהיגד זה?

הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) התלמיד קורא באופן שוטף ובנגינה הנכונה.

(2) התלמיד מתאים בכל עת את קריאתו לנסיבות.

(3) התלמיד קורא הרבה ושפתו עשירה ומגוונת.

(4) התלמיד קורא לאט ומפריד כל הברה.

9. לפניך ציטוט ממאמר א:

"לכאורה נועדו התעודות ליצור דיאלוג עם התלמידים..., אך למעשה התעודות... הביאו

, **בשורה לציבור**...". (שורות 6-8)

הקף את המשפט המבטא את הרעיון שבציטוט זה. (3 נקודות)

(1) אלמלא נועדו התעודות ליצור דיאלוג עם התלמידים, הן היו מביאות בשורה לציבור.

(2) מטרת התעודות הייתה ליצור דיאלוג עם התלמידים, לכן הן הביאו בשורה לציבור.

(3) מכיוון שהתעודות נועדו ליצור דיאלוג עם התלמידים הן הביאו בשורה לציבור.

(4) למראית עין נועדו התעודות ליצור דיאלוג עם התלמידים, אולם בפועל הן הביאו בשורה לציבור.

- 13 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 210,011107

שם המספר (5 נקודות)

10. א. לפניך שלושה משפטים, ובכל אחד מהם יש מספר מודגש.
- בכל משפט כתוב במקום הריק את המספר במילים. אין צורך לנקד. (3 נקודות)
- בתעודה מראש פינה מפורטים **9** מקצועות לימוד.
- בקטע מספר **2** מוצג עמוד השער של תעודה מבית הספר "שער הנגב".
- אפשר ללמוד רבות מ-**3** הקטעים הנלווים למאמר א.
- ב. בכל אחד מן המשפטים שלפניך הקף את הצורה הנכונה של שם המספר. (2 נקודות)
- בשנת אָלף שְׂמוֹנָה מֵאוֹת תְּשָׁעִים וְתֵשַׁע / אָלף שְׂמוֹנָה מֵאוֹת תְּשָׁעִים וְתֵשַׁע הוּשְׁלָמָה בְּנֵיתוֹ שֶׁל בֵּית הַסֵּפֶר בְּרֵאשׁ פִּינָה.
- הַסְּעִיף הַשְּׁלוֹש־עֶשְׂרֵה / הַשְּׁלוֹש־עֶשְׂרֵה בְּתַחֲוֹמֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁל לִימוּדֵי עֵבְרִית הוּא פִּיסוּק.

- 14 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

פרק שלישי – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע מתחום התחביר (11-14) וארבע מתחום מערכת הצורות (15-18).
ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות
או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

תחביר

11. לפניך ארבעה משפטים.

- I. עם חידוש ההתיישבות בארץ-ישראל הוקמו ביישובים שונים בתי ספר עבריים.
 - II. בית ספר "חביב" בראשון לציון נוסד בשנת תרמ"ו, וכל מקצועות הלימוד נלמדו בו בעברית.
 - III. התעודות שהונפקו בעברית הביאו בשורה לציבור.
 - IV. מהתעודה אנו למדים על הקמתו של בית ספר עברי בארץ-ישראל.
- א. ציין את הסוג התחבירי של כל אחד מן המשפטים: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

משפט I _____
משפט II _____
משפט III _____
משפט IV _____

ב. הצירוף "בית ספר / בתי ספר" חוזר שלוש פעמים במשפטים שבראש השאלה.
ציין את מספר המשפט שבו הצירוף יוצא דופן מבחינת תפקידו התחבירי, וכתוב את
תפקידו התחבירי של הצירוף במשפט זה.

ג. הצירוף "בארץ-ישראל" חוזר פעמיים במשפטים שבראש השאלה.
האם התפקיד התחבירי של צירוף זה זהה בשני המשפטים? _____
נמק את תשובתך במונחים תחביריים.

- 15 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

12. א. לפניך משפט.

גם לאחר הקמת המדינה שידרו התעודות מסר תרבותי.

(1) ציין את הנושא ואת הנושא במשפט.

הנושא: _____

הנושא: _____

(2) את המשפט הנתון אפשר לנסח גם בדרך זו:

גם לאחר שהוקמה המדינה שידרו התעודות מסר תרבותי.

ציין הבדל תחבירי בין הניסוח הראשון לניסוח השני של המשפט.

ב. לפניך קטע ובו המילה תעודות מודגשת ארבע פעמים. ליד כל מילה מודגשת כתוב מספר.

ציין את התפקיד התחבירי של המילה תעודות בכל אחת מן הפעמים.

בתי ספר בארץ מעניקים לתלמידיהם תעודות⁽¹⁾ מסוגים שונים. התעודות⁽²⁾ משקפות את

הישגי התלמיד בתקופת זמן מסוימת. ילדים רבים מתייחסים לתעודות⁽³⁾ ביראה רבה, לכן

יום חלוקת התעודות⁽⁴⁾ גורם להם התרגשות.

תעודות (1): _____

תעודות (2): _____

תעודות (3): _____

תעודות (4): _____

- 16 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 210,011107

13. א. (1) לפניך משפט.

רוב הילדים זוכרים את תקופת ט"ו בשבט בשל קבלת התעודה.

סמן ✓ ליד המשפטים המבטאים אותו יחס לוגי כמו במשפט הנתון.

מאחר שהילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט, הם זוכרים תקופה זו.

אם מקבלים תעודה בט"ו בשבט, זוכרים תקופה זו.

לאחר קבלת התעודה רוב הילדים זוכרים את תקופת ט"ו בשבט.

הילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט, לכן הם זוכרים תקופה זו.

הילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט כדי לזכור תקופה זו.

(2) ציין את הקשר הלוגי המשותף למשפטים שסימנת ולמשפט הנתון. _____

ב. לפניך משפט המבוסס על מאמר א.

אם מקצועות הלימוד יילמדו בעברית, תגבר שליטתם של התלמידים בשפה זו.

ציין את הסוג התחבירי של המשפט: _____

ציין את הקשר הלוגי במשפט זה: _____

- 17 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 210,011107

14. א. לפניך קטע.

אתמול דפדפתי באלבומים ישנים של הוריי. באחד האלבומים מצאתי תעודה שאבא שלי החביא בתוך מעטפה. גיליתי על אבא דברים חדשים.

(1) העתק כל משפט בשורה נפרדת, וציין את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

(2) העתק מן הקטע דוגמה לצירוף של

שם עצם + שם תואר _____

שם עצם + כינוי קניין (כינוי שייכות) _____

ב. לפניך שישה צירופים שמניים.

הבנת הוראות, היישוב היהודי, תחומי משנה, רמת הישגים, כתב יד,

חשיבות היסטורית

מיין את הצירופים בטבלה שלפניך.

צירוף סמיכות	צירוף שם עצם + שם תואר

- 18 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 210,011107

מערכת הצורות

15. א. בטור הימני בטבלה שלפניך כתובים משפטים, ובכל משפט יש פועל מודגש. השלם את הטבלה רק במקומות הריקים.

שם פעולה באותו בניין	הגוף (לפי ההקשר במשפט)	הבניין	הפועל
			המספרים בתעודות מְשַׁקְפִים את הישגי התלמיד.
			הציונים הַנִּתְּנִים לתלמיד מבטאים את הישגיו בלימודים.
			התעודות שֶהֻנְפְּקוּ בעברית הביאו בשורה לציבור.
			הערכה מילולית לעתים מְבַטֶּלֶת את הצורך בהערכה באמצעות מספרים.

ב. ציין את משמעות הבניין של כל אחד מן הפעלים נִתְּנִים, מְבַטֶּלֶת.

נִתְּנִים _____
מְבַטֶּלֶת _____

ג. לפניך שלושה פעלים.

לְמַדִּים, נִלְמְדוּ, לְמַדוּ

(1) ציין את הפועל היוצא דופן מבחינת הבניין, וכתוב מהו הבניין שלו.

הפועל היוצא דופן: _____

הבניין שלו: _____

(2) ציין את הבניין של שני הפעלים האחרים. _____

(3) מהי צורת העתיד של הפועל לְמַדִּים?

הקף את התשובה הנכונה.

יְלַמְדוּ, יִלְמְדוּ, יִתְלַמְדוּ, יִלְמְדוּ

- 19 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

16. א. לפניך קטע ובו עצות להורים כיצד להתנהג עם ילדיהם ביום קבלת התעודה מבית הספר.

כאשר **תִּקְבְּלוּ** את התעודה של ילדכם **הִתְמַקְדוּ** תחילה בדברים הטובים. על הדברים הטובים פחות **דַּבְּרוּ** אתו יום או יומיים לאחר קבלת התעודה. אם ילדכם קיבל ציון נמוך במקצוע מסוים ואתם רוצים לגרום לו לשפר את ציונו, **הִצִּיבו** לו מטרה שהוא יוכל לעמוד בה. **הִשְׁתַּדְּלוּ** להקשיב לילדכם ולברר כיצד אפשר לעזור לו. אם תנהגו בדרך זו, תוכלו לזכות לשיתוף פעולה רב יותר עם ילדכם.

לפניך טבלה ובה הפעלים המודגשים בקטע. השלם את הטבלה במקומות הריקים על פי ההקשר של הפעלים בקטע.

הפעל על פי הקשרו בקטע	השורש	הבניין	הגוף	הזמן/הדרך
תִּקְבְּלוּ				
הִתְמַקְדוּ				
דַּבְּרוּ				
הִצִּיבוּ				
הִשְׁתַּדְּלוּ				

ב. על פי הטבלה שמילאת, מה משותף ל**כל** הפעלים?

ג. כתוב משפט שבו הפועל **הִתְקַשְּׂרוּ** יהיה **זהה בגוף ובזמן** לפועל **הִשְׁתַּדְּלוּ** שבקטע.

ד. עיין בקטע שבמסגרת, והעתק ממנו **שני שמות פעולה** בבניין פיעל.

- 20 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 011107, 210

17. א.

לפניך חמישה שמות מן המאמרים שקראת.

זְהוּת , הַצְלָחָה , מְסַמֵּךְ , שְׂאִיפָה , מִסַּר אִישִׁי

(1) מייין את השמות לשתי קבוצות לפי דרך התצורה, וציין את דרך התצורה של כל קבוצה.

(2) בחר בשם אחד מכל קבוצה, ונתח בפירוט את דרך התצורה שלו.

ב. הקף את המשפט שהנאמר בו נכון.

- I. המילים הַבְּעָה, כְּתִיבָה, הַשְּׂגָה הן שמות פעולה.
- II. המילים הַבְּעָה, כְּתִיבָה, הַשְּׂגָה הן באותו משקל.
- III. המילים הַבְּעָה, כְּתִיבָה, הַשְּׂגָה הן מאותה גזרה.
- IV. המילים הַבְּעָה והַשְּׂגָה שונות זו מזו בגזרה ובמשקל.

- 21 - הבנה, הבעה ולשון א', חורף תשע"ג, מס' 210,011107

18. לפניך שלושה צירופים, ובכל צירוף מילה מודגשת.

מנהל דגול תעודות שנתיות רעיון מרפזי

א. מה משותף למילים המודגשות מבחינת המשמעות?

ב. ציין את דרך התצורה של המילים:

דגול _____
מרפזי _____

ג. העתק מבין שלוש המילים המודגשות מילה אחת שיש בה גם צורן גזירה וגם צורן נטייה,

והסבר את תשובתך.

ד. בכל אחד מן המשפטים שלפניך, הקף את הצורה הנכונה של הפועל.

— גם לאחר שהוקמה מערכת חינוך ממלכתית במדינה המְשִׁיכוּ / הִמְשִׁיכוּ
התעודות לשדר מסר אישי ומסר תרבותי־ערכי.

— המדריכה קראה לחניכים: "אנחנו רוצים להתחיל בתדריך לקראת הטיול,

הַכְּנִסוּ / כְּנָסוּ לאולם!"

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך